

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

סילבוס

עיון משווה בתרגומי המקרא

שם המרצה: אדם בן-נון

היקף שעות: 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרותיו

הקורס פותח בהכרת השפה הארמית ומקומה בין הלשונות השמיות, יחסה לשפה העברית עם דגש על מעתקי עיצורים ומעתקי תנועות וסקירה קצרה על ניבי הארמית השונים. לאחר מכן יעסוק הקורס ברקע לחיבורם של תרגום אונקלוס והתרגומים הירושלמיים ובמאפיינים המייחדים אותם תוך עמידה על השווה והשונה שבהם. מטרת הקורס היא הקניית יכולת ללימוד עצמי ולעיון השוואתי בתרגומים הארמיים.

ראשי פרקים/יחידות הוראה בקורס:

1. מקומה של השפה הארמית בין הלשונות השמיות
2. חמש תקופות הארמית
3. מעתקי עיצורים ומעתקי תנועות
4. המציאות הלשונית בימי בית שני (עברית, ארמית ויוונית)
5. זמנו של אונקלוס, מקומו ושמו
6. עריכתם וסמכותם של תרגום אונקלוס לתורה ותרגום יונתן בן עוזיאל לנביאים
7. לשונות זרות בתרגום אונקלוס (מילים יווניות ומילה פרסית)
8. הרחקת דעות זרות או דעות שונות
9. מדרשי אגדה בתרגום אונקלוס
10. סילוק ההגשמה
11. הפשיטתא והתרגומים הארץ-ישראליים:

- המיוחס ליונתן בן עוזיאל
- תרגום הקטעים (=תרגום ירושלמי)
- תרגום ניאופיטי
- תרגומי גניזה

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

ביבליוגרפיה

- בלאו יהושע, "שמיות, לשונות" בתוך: **האנציקלופדיה העברית**, לב, ירושלים-תל אביב תשמ"א, עמודות 74-80.
- בקר דן, "ה'רסאלה' של יהודה בן קוריש", **לשוננו לעם** מג (תשנ"ב), עמ' 135-142.
- , "מקומה של הארמית בעברית החדשה", בתוך: יהושע בלאו (עורך), **הלשון העברית בהתפתחותה ובהתחדשותה**, ירושלים תשנ"ו, עמ' 14-76.
- גרינפלד חיים יונה, "ארמית", **האנציקלופדיה העברית**, כרך מילואים ב, ירושלים תשמ"ג, עמ' 196-200.
- טוב עמנואל, **ביקורת נוסח המקרא**, ירושלים תש"ן, עמ' 97-106; 119-121.
- רמון כשר, "תרגומי המקרא הארמיים", **פעמים** 83 (תש"ס), עמ' 70-107.
- מאורי ישעיהו, "על יחסו של תרגום התורה המיוחס ליונתן בן עוזיאל למקורות ההלכה", **תעודה ג** (תשמ"ג), 235-250.
- , "התרגומים הארמיים לתורה ומדרש תז"ל", בתוך: **הקונגרס העולמי למדעי היהדות 9**, ישיבות מרכזיות: מקרא ומזרח קדמון (תשמ"ה), עמ' 1-12.
- מלמד עזרא-ציון, **מפרשי המקרא דרכיהם ושיטותיהם**, א, ירושלים תשל"ח, עמ' 133-341.
- , **מחקרים במקרא בתרגומיו ובמפרשיו**, ירושלים תשמ"ד, עמ' 226-335.
- סמט נילי, "הבדלה בין קדש לחול בתרגום אונקלוס", **מגדים** מג (תשס"ה), 73-86.
- עמנואל יונה, "על תרגום יונתן לתורה", **המעין** (תש"ס), עמ' 41-55.
- פוזן רפאל בנימין, **העקיבות התרגומית בתרגום אונקלוס לתורה**, ירושלים תשס"ד.
- , **פרשגן**, א-ג, ירושלים תשע"ג-תשע"ו.
- קאופמן שלום א', "התרגום המיוחס ליונתן והארמית היהודית הספרותית המאוחרת", **עיוני מקרא ופרשנות ג'**, רמת-גן תשנ"ג, 363-382.
- קדרי מנחם צבי, "מחקר תרגום אונקלוס בימינו: מעמד המחקר ותפקידו", בתוך: ב. אופנהיימר (עורך), **המקרא ותולדות ישראל**, מחקרים במקרא ובספרות ימי בית שני לזכרו של יעקב ליוור, תל-אביב תשל"ב, 363-382.
- קוטשר יחזקאל, "ארמית", **אנציקלופדיה מקראית**, א, ירושלים תשל"ח, עמ' 584-593.
- , "ארמית", **האנציקלופדיה העברית**, ה, ירושלים תשס"ז, עמ' 959-969.
- , **מחקרים בעברית ובארמית**, ירושלים תשל"ו.
- , **תולדות הארמית א'**, ירושלים תשל"ו.
- קומלוש יהודה, **המקרא באור התרגום**, תל-אביב תשל"ג.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
 ת"ד 1106, רחובות 76110
 טלפון: 08-9485662
 פקס: 08-9485686
 דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
 מיקוד 44814
 טלפון: 03-9061301
 פקס: 03-9061342
 דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

צפור משה, על מסירה ומסורת: פרקים בתולדות הפרשנות הקדומה של המקרא, תרגומו ומסירתו, תל-אביב תשס"א.

רבין חיים, שפות שמיות, ירושלים תשנ"א.

---- (עורך), תרגומי המקרא, ירושלים תשמ"ד, עמ' 1–25.

רוזן חיים, קרבת לשונות, משפחות לשונות, השוואת לשונות, דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, כרך ת, חוברת 4, ירושלים תשנ"ד.

רפל דב, תרגום אונקלוס כפירוש לתורה, תל אביב תשמ"ה.

רצהבי יהודה, "פרשנות ולשון בתרגומים הארמיים למקרא", מורשתנו יז (תשס"ו), עמ' 303–308.

שנאן אביגדור, מקרא אחד ותרגומים הרבה, תל-אביב תשנ"ג.

מילון ארמית

The Comprehensive Aramaic Lexicon

אתר המילון הארמי במרשתת האינטרנט:

<http://cal1.cn.huc.edu>

דרכי הוראה ולמידה: הרצאה פרונטלית.

חובות הקורס:

1. נוכחות בשיעורים והשתתפות פעילה

2. מבחן

מרכיבי הציון: מבחן מסכם – 100%.

דרך התקשרות:

בית – 03-6163920, נייד: 0507-397700; דוא"ל פרטי: adam.bin100@gmail.com

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@rot.ac.il